Slaget vid Bornhöft 7 december år 1813
(sista/senaste kriget mellan Sverige och Danmark

Slaget vid Bornhöft (1813)

Slaget vid Bornhöft (även Slaget vid Bornhöved) stod **den 7 december 1813 utanför den lilla orten Bornhöft i nuvarande Schleswig-Holstein, norra Tyskland**, mellan svenskt kavalleri och danska trupper förstärkta med mindre styrkor polskt kavalleri och tyskt infanteri. Slaget är till dags dato den senaste gången som Sverige och Danmark drabbat samman i strid.

Först kom det danska arriärgardet farande förföljda av några svenska skvadroner anförda av major Fritz von der Lancken. Arriärgardet bestod av polska ulaner som var ett beridet elitförband utlånat av Napoleon att skydda den danska reträtten. Ulanerna skingrades av den svenska anstormningen och förföljarna gjorde i stället ett utfall mot den danska huvudstyrkan. Danskarna bet ifrån sig med allt de hade och det svenska spaningsanfallet avbröts snart och von der Lancken retirerade. Under tiden höll den svenska huvudstyrkan som bäst på att formera sig.

Svenskarnas ”grandiosa men irrationella attack” genom byn Bornhöft fick inte någon effekt, vare sig på läget i stort eller på kriget som sådant

Slaget vid Bornhöft (även Slaget vid Bornhöved) stod den 7 december 1813 utanför den lilla orten Bornhöft i nuvarande Schleswig-Holstein, norra Tyskland, mellan svenskt kavalleri och danska trupper förstärkta med mindre styrkor polskt kavalleri och tyskt infanteri. Slaget är till dags dato den senaste gången som Sverige och Danmark drabbat samman i strid.

Kronprins Karl Johan avdelade en del av nordarmén, bland annat Mörnerska husarregementet (senare Kronprinsens husarregemente), under befäl av chefen för det svenska kavalleriet, Anders Fredrik Skjöldebrand, för att förfölja den retirerande danska armén. Tanken var att det svenska kavalleriet skulle parallellförfölja danskarna så att en kår under general Wallmoden kunde skära av deras reträttväg och att danskarna genom denna utmanövrering slutligen skulle tvingas till kapitulation.

Kronprinsens husarregemente (K 7), var ett kavalleriförband inom svenska armén som verkade i olika former åren 1758–1927. Förbandet var förlagt till Malmö garnison i Malmö.

1813: Mörnerska Husarregmentet

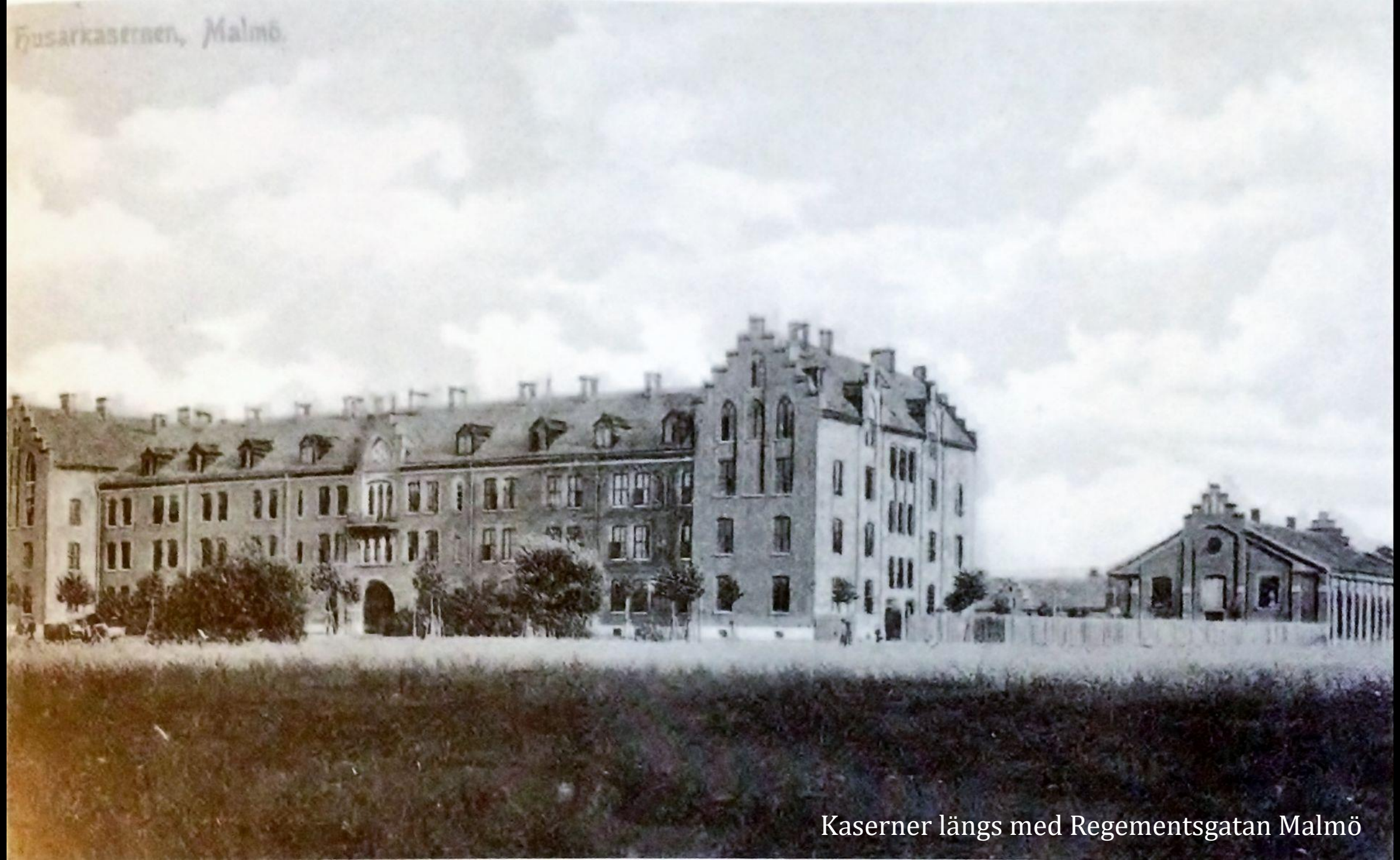

Kaserner längs med Regementsgatan Malmö

Hampus Mörner i kyrass och uniform för kaptenlöjtnanten för Livdrabantkåren. Miniatyrmålning utförd av Domenico Bossi 1796.
Hampus Elof Mörner (af Morlanda), född på Gåvetorp i Småland den 4 september 1763, död på Hörningsholm i Södermanland den 24 februari 1824. Svensk greve och militär. Son till överstelöjtnant greve Carl Gustaf Mörner och Sofia Elisabet Steuch.

År 1795 blev han överstelöjtnant vid Smålands kavalleri, år 1801 till överste och chef för Mörnerska husarregementet, år 1807 generalmajor, år 1812 generallöjtnant, sedan han år 1811 spelat huvudrollen vid undertryckandet av det så kallade bondeupproret i Skåne. År 1816 förordades han på en gång till befälhavande kaptenlöjtnant vid Livdrabantkåren, konungens förste adjutant och inspektör för första kavalleriinspektionen.

Befälhavare för Mörnerska Husarregementet 1813 var Hampus Mörner

Det svenska kavalleriet som känt sig snuvade på alla större fältslag under kriget ville inte alls veta av någon utmanövrering utan bestämde sig för att bryta mot givna order och rida rätt på den danska styrkan. Efter att under hela dagen haft sammanstötningar med det danska arriärgardet hann svenskarna fram mot kvällen upp danskarnas huvudstyrka som samlat sig utanför Bornhöft. Den 2 500 man starka danska avdelningen bestående av infanteri, kavalleri och artilleri skulle under normala fall inte ha betraktat den framryckande svenska kavalleristyrkan som något större hot, att i småbruten terräng så nära inpå mörkrets inbrott rida till anfall mot formerat infanteri med artilleriunderstöd vore ren dårskap, men eftersom arriärgardet alltjämt var invecklat i strid med svenska patruller ställde danskarna upp sig i slagordning och väntade.

Först kom det danska arriärgardet farande förföljda av några svenska skvadroner anförda av major Fritz von der Lancken. Arriärgardet bestod av polska ulaner som var ett beridet elitförband utlånat av Napoleon att skydda den danska reträtten. Ulanerna skingrades av den svenska anstormningen och förföljarna gjorde i stället ett utfall mot den danska huvudstyrkan. Danskarna bet ifrån sig med allt de hade och det svenska spaningsanfallet avbröts snart och von der Lancken retirerade. Under tiden höll den svenska huvudstyrkan som bäst på att formera sig.

Med 12 skvadroner om totalt 700 man, under befäl av överste Bror Cederström, red det svenska kavalleriet genast till attack. Efter att ha sprängt danskarnas gruppering drevs dessa till reträtt. Vid anfallet red i första träffen sju skvadroner av de Mörnerska husarerna och i andra träffen två skvadroner av Schills husarer, två skvadroner karabinjärer samt en skvadron från Skånska husarregementet.
Svenskarnas ”grandiosa men irrationella attack” genom byn Bornhöft fick inte någon effekt, vare sig på läget i stort eller på kriget som sådant.

Mytbildningen kring denna träffning utvecklades starkt och blev väldigt livaktig. Regementet, och efter dess nedläggning 1927, kamratföreningen har varje år på dagen för slaget den 7 december vårdat minnet genom högtidligheter i form av sammankomster med korum samt förplägnad, vilket vidhålls än idag.

Konstnär Jonas Åkesson.

Copyright
© Jonas Åkesson / avfotograferad av Jenny Thornell / Malmö Museer

Kronprinsens husarregemente

Regementet existerade i 170 år från 1757 till 1927 under olika namn

Förbandschefer genom historien

Regementschefer verksamma mellan åren 1758–1927. Åren 1761–1766 var regementet delat på två regementen

1757–1758: von Putbus, F U och von Platen, P J B
1758–1759: Wrangel, G G
1759–1761: Sparre, J
1761–1764: von Putbus (Blå (Putbusska) husarregementet)
1764–1766: Mörner, H S (Blå (Putbusska) husarregementet)
1761–1763: Wrangel, G G (Gula (Wrangelska) husarregementet)
1763–1764: Åkerhielm, L (Gula (Wrangelska) husarregementet)
1764–1766: Lewenhaupt, M C (Gula (Wrangelska) husarregementet)
1766–1797: Mörner, H S
1797–1801: Horn, S H
1801–1816: Mörner, H E
1816–1822: Cederström, G A B
1822–1830: Stackelberg, G B M
1830–1849: von Platen, A C

1849–1858: Sjöcrona, F A
1858–1864: Björnstjerna, C M L
1864–1874: Cederström, C A B
1874–1883: Boy, G F A
1883–1891: Sjöcrona, C A
1891–1893: Berg, R W T
1893–1902: von Platen, G A
1902–1910: von Platen, P C
1910-1913: Bror Munck
1913-1920: Bror Cederström
1920-1920: Edward af Sandeberg
1920-1927: Axel Braunerhjelm

1806

1860

1888

Ett tidigare slag redan år 1227

Slaget vid Bornhöft stod den 22 juli 1227 vid Bornhöft i nuvarande Schleswig-Holstein, norra Tyskland, mellan danskarna under Valdemar Sejr och förenade nordtyska styrkor.

Efter att Valdemar Sejr 1226 hade lösts från den ed att inte utkräva hämnd som han avlagt till Henrik den svarte av Schwerin vid sin frigivning, inföll han 1227 i Holsten och mötte 22 juli sina nordtyska motståndare, hertig Albrekt I av Sachsen, grevarna Henrik den svarte av Schwerin och Adolf IV av Holstein, ärkebiskop Gerhard av Bremen, borgare från Lübeck och Hamburg med flera. Den danska hären led ett förkrossande nederlag och många dödades och tillfångatogs. Själv undkom Valdemar med förlust av ett öga. Slaget befäste det danska stormaktsväldets fall.